

gängelseföreningens konferens i Göteborg stod också en viktig fråga angående sakral arkitektur på programmet, kapellrummets utformning med hänsyn till ritual och liturgi.

Hur olika strömningar inom den moderna kyrkokonsten brytas mot varandra, kan belysas av två så olika verk som altarprydnaderna i Vantörs kyrka och den på många sätt förebildliga småkyrkan i Ångby inom Bromma. I ena fallet är det fråga om ett abstrakt verk utan anknytning till äldre kyrkokonst, i det andra ett altarkrucifix, som i sin modernitet anknuter

till traditioner från romanskt silversmide och ungedeltida emaljkonst. En strömning liknande den i Ångbykrucifixet kunde under året iakttagas även i Tyskland, där eljest experimenterandet inom den moderna kyrkokonsten icke sällan har drivits till sin spets sedan återuppbyggnaden efter kriget började. Det är dock glädjande, att se, hur konstnärer funnit den väg, som kan betecknas såsom nyskapande på den kyrkliga traditionens grund.

Lidingö i januari 1960.

Ragnar Stenberg

Kyrkosångens vänners centralkommitté

sammanträdde i Stockholms S:ta Clara kyrkorådsrum den 8 januari 1960 under ordförandeskap av biskop G. Aulén. På grund av sekreterarens sjukdom fungerade musikdirektör W. Ahlén vid protokollet. De sedvanliga löpande ärendena avfärdades och den fungerande styrelsen omvaldes: ordförande biskop Aulén, vice ordförande biskop A. Nygren, sekreterare storkyrkokomminister G. Grefberg och kassör kantor K. Gustafsson, Gökhem. De vanliga rapporterna föredrogos av respektive sektioners ledare. Tre av dessa närslutes, liksom de årsrapporter från kretsarna, vilka hade inkommit. Beklagligtvis förelägo icke rapporter från alla anslutna kretsar, och en total bild av arbetet inom landet ger sålunda icke dessa rapporter. En vädjan skulle utgå till kretsarna att höja anslaget till centralkommittén för att möjliggöra ett intensivare arbete från kommitténs sida. På kassörens förslag anhölls att kretsarna ville ge tionde av sina inkomster, dvs. en tiondedel av influtna kollektar m. m.

I samband med rapporterna förekom en del diskussioner. En av dessa berörde den aktuella frågan om de pågående försöken till omdaning av gudstjänstordningar och mäss- och koralmusik. Det påpekades att Koralboken av år 1939, Mässboken av år 1942 erhållit samma art av auktorisering som Psalmboken år 1937 och Evangelieboken 1942. Alla dessa gudstjänstböcker ha av Konungen gillats och stadfästs att

av församlingarna användas vid den allmänna gudstjänst och andra heliga förrättningar. I fråga om mässboken stadgades tillika att alla hittills gällande däremot stridande föreskrifter upphävdes. Genom denna auktorisation, som alltså ställer musikbilagorna i samma klass som handbok och psalmbok, synes såväl prästen som kyrkomusikerna vara bundna vid dem i vad gäller de allmänna gudstjänsterna. Givetvis är en sådan ordning skapad för att säkra församlingen mot allehanda experiment av olika musikaliska och liturgiska riktningar, och innebär alltså en säkerhet mot den rena anarkien och självrådigheten. Å andra sidan framhölls nödvändigheten av att den liturgiska och musikaliska utvecklingen icke hejdas genom rigorösa lagbestämmelser. Vad gällde koralmelodierna kunde sådana törhända samlas och tillåtas för prov. Ordningen för en sådan approbation bleve i så fall uniform med vad som vid fastställande av Mässboken I beslutades i kyrkomötet, och godkändes av Konungen, nämligen att andra melodier till introitusantifonerna kunde godkännas till bruk i viss församling efter hörande av Musikaliska Akademien.

En framställning från Kyrkomusikernas organisation om upprättande av en orgelnämnd, i vilken skulle ingå KSV:s nuvarande orgelråd, avskrevs.

A. A.

Från kretsarna

Sällskapet Kyrkosångens Vänners i Årkestiftet verksamhetsberättelse för år 1959.

Sällskapet styrelse har under året utgjorts av domkyrkoorganist Henry Weman, Uppsala, ordförande, domkyrkokomminister Öyvind Sjöholm, Uppsala, vice ordförande, kantor Hilding Edeby, Vaksala, kassaförvaltare samt komminister Oscar Solén, kantor Harald Vallin och musikedirektör Per Erik Styf. Sekreterare var intill den 16 april kyrkoadjunkt Sture Rolfhamre, Storvreta, därefter intill den 25 november komminister Nils Selmer, Östervåla och därefter stiftsadjunkt Björn Sahlberg, Uppsala.

Styrelsen har under året haft två sammanträden, den 26 februari och den 25 november. Årsmöte hölls i Uppsala den 16 april.

Sällskapet verksamhet har under året omfattat studiedagar på olika platser i stiftet.

Den 7 januari hölls i Gävle en studiedag omkring högmässan, varvid musikedirektör Per Erik Styf ledde övningar i liturgisk sång och professor Åke Andrén föreläste över ämnet "Högmässan i evangeliskt gudstjänstliv".

Under våren anordnades kyrkomusikaliska dagar i Danmark och Gimo under ledning av domkyrkoorganist Henry Weman samt i Heby under ledning av kantor Arne Dahlquist.

Den 16 april hölls i Uppsala i samband med årsmöte en livligt besökt studiedag som inleddes med nattvardsgudstjänst i domkyrkan med direktör Pehr Edwall som skriftetalare. Professor Åke Andrén föreläste om "Högmässan i evangelisk gudstjänstradition". Efter gemensamt sjungen sext i domkyrkan gav domkyrkoorganist Henry Weman under ämnesrubriken "Ny

giv i gudstjänstmusiken" en orientering i aktuella frågeställningar, varefter ett livligt samtal följde. Musikedirektör Henrik Jansson talade om "En kyrkomusiker i arbete". Studiedagen avslutades med musikandakt i domkyrkan.

Den 25 november hölls i Uppsala en studiedag i anslutning till 100-årsminnet av Johann Christian Haeffner. Förste bibliotekarie Åke Danielsson visade originalmanuskript av Haeffners musik och gav i samband därmed en del intressanta data om den Haeffnerska musiken. Fil. lic. Ellika Haeger berättade inspirerande roligt om "Haeffner och Uppsala". Studiedagen avslutades med musikandakt i domkyrkan.

Uppsala den 31 dec. 1959.

Björn Sahlberg
Sekr.

Årsrapport till Kyrkosångens Vänner från Strängnäs stifts kyrkosångsförbund — Kyrkosångens vänner

Strängnäs stifts kyrkosångsförbund — Kyrkosångens vänner — har under detta arbetsår, liksom under det föregående, ägnat en stor del av sitt arbete till att sprida kännedom om KSV:s verksamhet.

Vid ombudsmötet, som hölls i Södertälje, slopades den sedvanliga körkonserten till förmån för en psalmvesper i Södertälje kyrka, under medverkan av kyrkoherdarna E. Palmer och S. Håkanson samt Södertälje kyrkokör under ledning av musikedirektör Lars Edlund. Före vespem höll kyrkoherde Palmer ett anförande

där han klagade hur en psalmvesper kunde utföras och berättade om tillkomsten av sitt vesperförslag.

En kyrkosångshögtid hölls i Katrineholms kyrka i november. I denna medverkade stiftskören, Katrineholms kyrkokör och Strängnäs domkyrkokör.

Två sammankomster med kyrkomusiker och präster har hållits under hösten. Vid dessa tillfällen diskuterades ämnet "Högmässans liturgiska utgestaltung och förrättningsmusiken". Vid den första sammankomsten, som hölls på Stiftsgården Stjärholm, inledningstalade kyrkoherde R. Stenberg och domkyrkoorganist R. Norrman, samt vid den andra, i Örebro, docent R. Holte, musikdirektör L. Edlund och R. Norrman. Intresset för dessa sammankomster var överraskande stort. Ett 100-tal av de inbjudna hade hörsammat kallelsen och livliga diskussio-

ner uppstod sedan inledningstalarna framlagt sina synpunkter på ämnet. Förrättningsmusiken blev, på grund av tidsbrist, inte behandlad så mycket som den borde. Det framgick dock under diskussionen, att samarbetet mellan präst och kyrkomusiker inte alltid är som det borde vara när det gäller denna fråga, samt att det föreligger väldiga svårigheter för de kyrkomusiker som vill framföra värdig musik, så länge som rikspressen offentliggör den opera- och teatermusik som fortfarande framföres i samband med kyrkliga förrättningar. Vi hoppas KSV finner det angeläget att verka för att den musik som utförs vid kyrkliga förrättningar, inte skall vara något utanverk, utan en värdig inramning till en kyrklig akt.

Strängnäs den 30 dec. 1959.

Harry Carlsson
Skr.

Lundakretsen

År 1959 har för *Kyrkosångens vänner i Lunds stift* präglats av minst lika mycket arbete som föregående år. Förutom åtskilliga styrelsesammanträden har hållits sedvanligt vår- och höstmöte, det senare i Hässleholm tillsammans med stiftets kyrkomusikerförening. Vid vårsammanträdet — som alltid hålles i stiftstaden — informerade fil. lic. Bo Lundgren om den både i Danmark och vårt land stundtals verkande tyske musikern *Christian Geist* och illustrerade med bandupptagning det högst intressanta föredraget. Efteråt samlades man i kryptan där fru Kersti Hedar å den lilla förträffliga Mårtenssonorgeln utförde några koralvariationer av J. Pachelbel.

Vid höstmötet talade professor S. Sørensen, Aarhus, om Buxtehudes kantater och åskådliggjorde både genom grammfon och utförande å flygeln. Avslutning skedde i Hässleholms kyrka, där musikdir. Bengt Ivar Persson svarade för det musikaliska.

Koralveckan samlade som vanligt upp mot 80-talet deltagare från hela landet och är numera icke blott en stiftskurs utan mera en rikskurs. KSV bidrog med 10 stip. à kr. 100:— och KMR med 10 st. à kr 70:—. Vidare kan antecknas att KSV:s kyrkomusikbibliotek nu omfattar 75 band.

N. G. Zettergren